

позичальнику. Отже, зміст позикового зобов'язання визначається спрямованістю руху дії від позичальника до позикодавця. Кредит, у свою чергу, визначається як зобов'язання за яким кредитор зобов'язується надати грошові кошти позичальнику, а позичальник має право вимагати від кредитора здійснення такої передачі у розмірі та на умовах, передбачених договором. Тобто, мова йде про "направленість" дії від кредитора до позичальника. Вчинення дій зобов'язаною особою в кредитному правовідношенні створює борг на боці позичальника і тому, у чистому вигляді, воно не є грошовим зобов'язанням, що завжди спрямоване на погашення грошового боргу здійсненням платежу. Таким чином, саме спрямованість кредиту від кредитора до позичальника відрізняє його від позикового зобов'язання. До того ж така направленість присутня і в іншому виді кредиту, а саме, у комерційному.

Федчишин Д.В.,
НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",
аспірант кафедри земельного та аграрного права

ЩОДО РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ГРОМАДСЬКОЇ ЗАБУДОВИ

Термін "використання земель", широко застосовуваний в теорії земельного права, а також в земельному законодавстві України, являє собою комплексне поняття. Однак легального визначення цього поняття законодавство нашої країни не містить. Використання земель в теорії земельного права, як правило, розглядається через різноманітні види землекористування. Воно значною мірою здійснюється через реалізацію прав на землю власниками, землекористувачами, орендарями земельних ділянок. Так, наприклад, як передбачено ст. 90 ЗК, власники земельних ділянок мають право:

- а) продавати або іншим шляхом відчужувати земельну ділянку, передавати її в оренду, заставу, спадщину;
- б) самостійно господарювати на землі;
- в) власності на посіви і насадження сільськогосподарських та інших культур, на вироблену продукцію;
- г) використовувати у встановленому порядку для власних потреб наявні на земельній ділянці загальнопоширені корисні копалини, торф, лісові насадження, водні об'єкти, а також інші корисні властивості землі;
- ґ) на відшкодування збитків у випадках, передбачених законом;
- д) споруджувати жилі будинки, виробничі та інші будівлі і

споруди.

Таким чином, суб'єкти земельних правовідносин вправі здійснювати види використання земель на власний розсуд у межах наявних у них прав та обов'язків, з урахуванням дотримання обмежень прав на землю, застосованих до даних земельних правовідносин.

Землі громадської забудови, будучи основою для формування сприятливого середовища проживання людей на території населених пунктів, виступають в якості природного об'єкта. Переважно в освоєння саме цих земель направляються вітчизняні та іноземні інвестиції. Як зазначає М.В. Шульга від екологічного стану і раціонального використання цих земель залежить здоров'я практично всього населення нашої країни. Все викладене зумовлює необхідність ретельного правового регулювання використання саме даних земель.

Відповідно до ст. 48 ЗУ "Про охорону земель" від 19.06.2003 р. територіальний розвиток житлової та громадської забудови в межах населених пунктів, а також спорудження об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури здійснюються з урахуванням вимог раціонального використання земель. Що ж таке "раціональне використання земель"? В чому воно полягає?

М.І. Краснов, при розгляді раціонального використання земель, зазначав, що "рациональное использование земли предполагает прежде всего обеспечение использования наименьшего количества земли с наибольшим эффектом в осуществлении целей, для достижения которых установлено землепользование". Він зазначав, що раціональне використання земель – це досягнення максимального ефекту при здійсненні цілей землекористування. При цьому автор розглядає раціональне використання земель перш за все як економічну категорію і зазначає, що поза економічних інтересів раціональне використання землі не має самостійного значення. Сутність усіх інших аспектів раціонального використання землі має місце в економіці.

Г.О. Аксеньонок, в цілому погоджуючись з точкою зору М.І. Краснова, говорив про необхідність її уточнення і розуміння раціонального використання земель як встановлення такого правового режиму окремих категорій земель, який відповідав би їх основному господарському призначенню і забезпечував належне їх використання. Крім цього, автор вказував, що принцип раціонального використання міських земель припускає такі планування і забудову цих земель, які забезпечували б розумне в економічних, географічних, естетичних та інших відносинах використання міських земель з найбільшою зручністю для населення.

Розглядаючи раціональне використання земель громадської забудови необхідно зазначити, що воно має на меті не лише реалізацію найвигідніших економічних інтересів, а й реалізацію цілого комплексу взаємопов'язаних завдань. Такі завдання спрямовані на розвиток населених пунктів, в тому числі створення сприятливого навколишнього середовища для проживання населення, охорону навколишнього середовища, збереження історико-культурного надбання, розвиток транспортної та інженерної інфраструктури. Від раціонального використання земель громадської забудови залежить благополуччя сіл, селищ, міст.

**Черкасов О.В.,
НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",
аспірант кафедри трудового права**

ЩОДО ПОНЯТТЯ ДИСЦИПЛІНИ ПРАЦІ

Однією з необхідних умов функціонування підприємств, установ, організацій є належне забезпечення і дотримання дисципліни праці. В трудовому праві дисципліна праці розглядається в чотирьох аспектах: як інститут трудового права; як принцип трудового права; як елемент трудових правовідносин; як фактична поведінка. Аналіз юридичної літератури з цієї проблематики свідчить про недосконалість загальнотеоретичного вивчення питання дисципліни праці у системі елементів трудових правовідносин. Для аналізу дисципліни праці як елемента трудових правовідносин важливо визначити зміст дисципліни як соціального явища.

В загальному значенні дисципліна – це обов'язкове для всіх членів колективу підпорядкування встановленому порядку або правилам. Дисципліна тлумачиться як своєчасне та належне виконання правил і зобов'язань, дотримання прийнятих законів і норм.

Трудова дисципліна є складовою суспільної дисципліни, яку, в свою чергу, поділяють на державну та громадську. Громадська дисципліна визначається як добровільне дотримання громадянами діючих у державі та суспільстві норм права, моралі, релігійних норм, виконання ними своїх громадських та особистих обов'язків. Основними рисами громадської дисципліни є свідомість та добровільний характер, а самодисципліна виступає необхідним її елементом. Державна дисципліна – це точне дотримання встановленого державою порядку діяльності державних органів, підприємств, установ, організацій з виконанням покладених на них обов'язків. Основою державної дисципліни є норми права, основою